סיכך על גבי מבוי שיש לו לחי כשרה. דין למ"ד בפ"ק דעירובין (דף יב:) לחי משום היכרא דין למ"ד משום מחילה קשה מה ענין סוכה דבעי מחילות דאורייתא למבוי דרבנן דמדאורייתא בלא לחי שרי וי"ל דמיירי [ה] בלחי טפח כדאמרינן [ו] לעיל דמעמידו בפחות מג' סמוך לדופן דהיינו מדרבנן ובשבת שרי על ידי מיגו ואפילו בסמוך לדופן אבל אין לתרץ דטפח סוכה מדרבנן ומדאורייתא בכל שהוא דהא בפרק המפלת (נדה דף כו.) קתני דופן סוכה בהדי חמשה שעיורן טפח ואמרינן התם דלא חשיב קורה טפח משום דהוי מדרבנן ולא חשיב אלא הכי דכתיבן ולא מפרש שיעורייהו וא"ת ומבוי זה אם יש בו ג' מחילות גמורות תיפוק ליה דבלא לחי הסוכה כשרה דקיימא לן כרבנן דאמרי שתים כהלכתן ושלישית אפילו טפח ובקונטרס פי' דמיירי במבוי מפולש ולא יתכן דא"כ לא משתרי בלחי וקורה אלא לר' יהודה וכולהו אמוראי כרבנן בפ' קמא דעירובין (דף יב:) ואמרינן בסוף חלון (שם דף פא:) ובסוף כל גגות (שם דף לה.) דאין הלכה כרבי יהודה במחילות וי"ל דלעולם מיירי במבוי שמוש מג' רוחות ומיירי כגון שסיכך לגד הלחי ולפנים לגד הבתים לא סיכך דהשתא אין [ז] לזו סוכה אלא שתי מחילות ולחי אחד: **סיכך** ע"ג פסי **בראות כשרה.** מיגו דהוי מחילה לענין שבת ואע"ג דלא התירו אלא לעולי רגלים ולעולי רגלים (ג) לא התירו אלא להתמתם אבל אדם מטפס ויורד מטפס ועולה כדאמרינן פרק עושין פסין (שם דף כא.) מ"מ כיון דמדאורייתא שרי בכל ענין אמרינן מגו ואפילו מדרבנן לא אסרי משום מלות סוכה וכי עביד צריכותא ממבוי שיש לו לחי ומפסין לא חיישינן למימר האי טעמא דפשיטא ליה טעמא דמצוה: **מחיצה** היא וקרייה רחמנא סככה. מהא דנפקא לן מחילות לעיל [ח] מבסוכות וקרייה רחמנא סככה לא מצי דרים דהתם לא דרשינן אלא מייתורא ותדע דכולהו מודו דלא בעינן למחילות פסולת גורן ויקב [מ]: **כולהו** סבירא להו סוכה דירת קבע בעינן. על כרחיך אין שוין דהא רבי בעי ד' אמות ולב"ש סגי בכדי דאשו ורובו ושולחנו ודכוותיה בבמות פרק ר"ג (דף נא:) כולהו סבירא להו מאמר קונה קנין גמור והא דתשיב הכא ר' יהודה לאו משום דאסיקנא לעיל טעמא דרבנן דפסלי בבעו דירת עראי דהא אבל הכא בדברייתא בפלוגתא דר"ג ור"ע אור"ת דלא גרסינן ליה וכן ר"ח לא גרס ליה שבראש העגלה לא פליגי דהא מסקינן בפרק היסן (לקמן דף כג.) דפליגי ביכולה לעמוד ברוח מצויה ביבשה ואינה יכולה לעמוד ברוח מצויה דיש ומיהו יש לדחות דכי האי גוונא אמר יכולה לעמוד ברוח מצויה דארץ ואינה יכולה לעמוד ברוח מצויה שבראש העגלה כיון דביידא ולא מיסתבר כלל דאלא מעתה ליפלגו בסוכה שבראש העגלה כיון דביידא מתחזיא כעראי ועוד קשה דבראש הספינה נמי ביידי ולמה (ג) לי משום דאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה דיש ומיהו יש לישב כמו שאפרש לקמן ברים היסן (דף כא:) [בד"ה שאין] גבי סוכה שסמכה בכרעי המטה: **אחרים** אומרים סוכה העשויה כשובך פסולה. דסוכה דירת קבע בעינן ואחרים היינו ר' מאיר [ט] והא דאמר ר"מ לקמן (דף ח:) שתי סוכות היוצרים זו לפנים מזו החיצונה סוכה ופטורה מן המזוזה בשאר ימות השנה קאמר דאילו בחג כיון דקסבר דירת קבע בעינן חייבת במזוזה כדמוכח פ"ק דיומא (דף י.) דמהאי טעמא מחייב רבי יהודה סוכת החג בחג במזוזה: כמה

פסי בראות. בפרק שני דעירובין (דף יז:) תנן דהתירו חכמים משום עולי רגלים [כ] לעשות לביראות שברשות הרבים פסין ארבעה כמו דיומדין ורוחין כאלו [ל] יש מחילה מזה לזה ונמצא הבור מוקף מחילות וממלאין מתוכה לתוך המחילה ואם סיכך על גבן כשרה בשבת דסוכות דמיגו דהוי דופן לשבת הוי דופן לסוכה ואע"ג דבעינן שתים כהלכתן: **וצריכא.** לרבא למימר הכי תלת שמעתתא לאשמועינן דאמרינן מיגו: **דאי אשמעינן מבוי.** הוה אמינא התם הוא דמכשרינן לסוכה ע"י מיגו דאיכא שתי מחילות מעלייתא: **פסי בראות.** איכא שם ד' דיומדין נוטין לארבע הרוחות שניס לכל מחילה אמה מכאן ואמה מכאן שהדיומדין רחבין אמה לכל לד: **ואי אשמועינן הכי תרתי.** ולא אשמעינן הך דאמרינן לעיל וכן לשבת הוה אמינא מחמירתא לקילתא הוא דאמר מיגו: חמתה מחמת סכך. פוסלת בה ולא חמתה מחמת דפנות: **פרוכת מחיצה היא.** דכתיב (שמות כו) והבדילה הפרוכת לכם וגו': ורבנן. אמרי לך מאי וסכות דאמר רחמנא: ליכוף בה. למעלה פורתא כעין גג יעשה ממקלתה: דירת קבע. דאויה להשתמש קבוע ונראית כבית: שלש בהלכתן. ופרשינן טעמא למעלה (דף ו:) למחסה ולמסתור מזרם: **בראש הספינה.** [ד] שהיא גבוהה מאד כספינות היס שהן גדולות והרוח באה ועוקרתה. ובראש העגלה נמי כיון דניידי מתחזי כעין ערלי: ב"ש פוסלין. דראוי לתשמיש בעינן: **במין צריף.** גגה ודפנותיה באין כאחד כעין כוורת שאין גג ניכר לבד והדפנות לבד: **או שסמכה לכותל.** עשה קנים ארוכים וסמך ראשו אחד מוטה על הכותל וראשו אחר מוטה [ג] על הארץ דגגה ודופנה אחד שאין לה גג ואין נאה לדירה: כשובך. עגולה: כבשן. דלית ליה כאחריס: בדי לישב בה כו'. סביבות הקיפה מבפנים: במאן. בעי ר' יוחנן סוכה גדולה כל כך כדי דאמר ד' אמות בעינן בתמיה דעל כרחך לית לן תנא דמפיס בשיעורא דסוכה כוותיה וכי בעי רבי יוחנן כולי האי אליבא דמאן אמרה: **באמתא יתיב.** כל אחד מקומו אמה נמצא הקיפה כ"ד אמות וקיימא לן (עירובין דף יג:) כל עגול שיש בהקיפו ג' טפחים יש ברחבו טפח דכתיב (דה"ב ד) בים שעשה שלמה עשר באמה מספתו אל הנ[1]אמ"ת 12345 67 שפתו עגול סביב וקו שלשים באמה יסוב אותו סביב [ד] לעשר אמות רוחב שלשים אמה היקף אלמא הכא נמי בתריסר אמות היקף סגי דנהוי פותיא ארבעה [מ]: הני

העושה סוכתו בראש העגלה או בראש הספינה. לקמן (מפרש [מ]) בפרק היסן (דף כב: ושם) במתני' דקתני כשרה גרסינן בראש העגלה אבל הכא בברייתא בפלוגתא דר"ג ור"ע אור"ת דלא גרסינן ליה וכן ר"ח לא גרס ליה שבראש העגלה לא פליגי דהא מסקינן בפרק היסן (לקמן דף כג.) דפליגי ביכולה לעמוד ברוח מצויה ביבשה ואינה יכולה לעמוד ברוח מצויה דיש ומיהו יש לדחות דכי האי גוונא אמר יכולה לעמוד ברוח מצויה דארץ ואינה יכולה לעמוד ברוח מצויה שבראש העגלה כיון דביידא ולא מיסתבר כלל דאלא מעתה ליפלגו בסוכה שבראש העגלה כיון דביידא מתחזיא כעראי ועוד קשה דבראש הספינה נמי ביידי ולמה (ג) לי משום דאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה דיש ומיהו יש לישב כמו שאפרש לקמן ברים היסן (דף כא:) [בד"ה שאין] גבי סוכה שסמכה בכרעי המטה: **אחרים** אומרים סוכה העשויה כשובך פסולה. דסוכה דירת קבע בעינן ואחרים היינו ר' מאיר [ט] והא דאמר ר"מ לקמן (דף ח:) שתי סוכות היוצרים זו לפנים מזו החיצונה סוכה ופטורה מן המזוזה בשאר ימות השנה קאמר דאילו בחג כיון דקסבר דירת קבע בעינן חייבת במזוזה כדמוכח פ"ק דיומא (דף י.) דמהאי טעמא מחייב רבי יהודה סוכת החג בחג במזוזה: כמה

עין משפט נר מצוה

נ א ב מיי' שם הלכה י טוש"ע שם סעיף ז:
נא ג שם סעיף ח:
נב ד מיי' פ"ד מהלכות סוכה הלכה ז סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרלד סעיף ב:

רבינו חננאל

הוא דאמרת סיכך ע"ג מבוי שיש לו לחי כשר. **ודחי רבא הא לא אצטרי'** למיתנא השתא דופן סוכ' דהיא מלתא [קילתא] הויא דופן לשבת החמורה מידי דאיתיה דופן לשבת החמורה לא כ"ש דתהוי דופן לסוכה קלה. **וכן אמר רבא** סיכך ע"ג [פסי בראות] כשרה מגו דהוין הני פסין מחיצות לשבת הויא מחיצות לסוכה נמצא ג' שמועות דרבא ב' בשבת וא' בסוכה ופשוטות הן. **ושחמתה מרובה מציילתה** ת"ר חמתה מחמת סכך ולא מחמת דפנות וכן הלכתא. **אמר אביי** רבי ור' יאשיה ור' יהודה וב"ש ור' שמעון ור"ג ור' אליעזר ואחרים כולהו סבירא להו סוכה דירת קבע בעינן ודברים פשוטין הן. **והא דתניא העושה סוכתו בראש הספינה** או בראש העגלה ר"ג פוסל ור' (יהודה) [עקיבא] מכשיר שיטה הן ואין הלכה כמותן וקיי"ל דליתא הא דאחרי' דאמרו סוכה העשויה כשובך ולא כר' יוחנן דאמר סוכה העשויה כבבשן ושמעתייהו כרבי סלקא דבעי סוכה שיש בה ד' אמות על ד' אמות ולית הלכת' כוותי'. **אמר** (רבא) [ר' יוחנן] **סוכה העשויה עגולה כבבשן** אם יש בהיקיפה כדי לישב כ"ד בני אדם כשרה ואם לאו פסולה כמאן כרבי דבעי סוכה שיש בה ד' על ד'. **ואקשינן למה לי כולי האי מכדי גברא באמתא יתיב בי"ב סגי.** דהא שמעינן ליה לר' יוחנן דא' בעירובין מהאי קרא ויעש את הים מוצק עשר באמה משפתו על שפתו עגול סביב וחמש באמה קומתו וקו שלשים באמה יסוב אותו סביב ש"מ שכל מי שיש בהיקפו ג' טפחים יש בו רוחב טפח בי"ב סגי כיון דאית בהיקיפו י"ב נמצא חללו

מסורת הש"ס עם הוספות

(א) [לקמן כא:], (ב) [לעיל ג. וש"כ], (ג) [יומא י: לקמן כא:], (ד) [לעיל דף ב.], (ה) [לעיל דף ו: וש"כ], (ו) לקמן כג., (ז) [לעיל ג. וש"כ], (ח) לקמן יט: ע"ש, (ט) [עי' תוס' ב"ב קא. ד"ה ורחבן], (י) עירובין יג: יל. [ב"ב יל: אהלות פי"ב מ"ו], (כ) עירובין דף כ:, (ל) ו:, (מ) לקמן דף יב., (נ) [לעיל ב.], (ס) הוריות יג ע"ב.

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואמר רבה סיכך: (ב) תוס' ד"ה סיכך ע"ג פסי וכו' ולעולי רגלים נמי לא התירו: (ג) ד"ה העושה וכו' ולמה ליה למימר משום דאינה:

גליון הש"ם

[מכת"י גמרא מכדי גברא באמתא יתיב. ע' ב"ב דף קא ע"א תוס' ד"ה ורחבן וכו': תוס' ד"ה סיכך על גבי מבוי וכו' וי"ל דמיירי בלחי טפח וכו'. ע' לקמן דף יט ע"א בתוס' ד"ה אחוי לי' וכו']:

תורה אור השלם

א) וְשַׂמְתָּ שָׁם אֵת אֲרוֹן הָעֵדוּת וְסַכֹּתָ עַל הָאָרֹן אֶת הַפָּרֹכֶת: [שמות מ, ג]

ליקוטי רש"י

ורבי יהודה מכשיר. בגמרא מפרש פלוגתייהו [לעיל ב.]. **שתים כהלכתן.** מזרחית ולפונית כמין גאס או דרומית ומערבית. **כהלכתן.** כשיעור משן סוכה [לעיל ו:]. **במין צריף.** כוך של ליידין שאורגין בה את העופות ועשוי ככוורת שמשפעת והולכת שגגו וקירותיו אחד. **לפי שאין לה גג.** שאינו ניכר מהו גג ומהו כותל, דאהל משופע לאו אהל הוא אלא א"כ יש בו טפח זקוף כדקתני בברייתא [לקמן יט:]. **כל שיש בהקיפה ג' טפחים.** שצריכה חוט ארוך ג' טפחים להקיפה סביב בידוע שיש בה רוחב טפח אם תחלק [עירובין יג:].

הגהות וציונים

ח] נדצ"ל כאילו: ט] לשונו כאן מגומגם ולקמן כב ע"ב במשנה הוא כיאות (דבש תמר): מ] נראה למחוק תיבת מוטה (דבש תמר) ובדק"ס מביא גי' ראשו אחד על הכותל **וראש השני** על הארץ: ל] נראה דהתיבת **אלמא** שכתוב אח"כ ברש"י שייך כאן: ה] נדצ"ל **ארבע**: ו] צ"ל **ודאמרינן** לעיל דמעמידו בפחות מג' לדופן **היינו** מדרבנן, (רש"ש): ז] צ"ל אין לסוכה זו (יעב"ץ) או שצ"ל אין לזו **הסוכה**: ס] רש"ל מ"ז (גליון) וכן בדפו"ר ליתא: